

BYRÄLÄDAN

Nr 1 2023
Mediabyrån DV

LÄS OM JULBOCKEN, DE TRE VISE MÄNNEN,
HUR DE FIRAR JUL I USA OCH
MYCKET MER!!

4 sidor med

**MARCS
KLURIGHETER**

Hälsa på i myternas värld!

Läs novellen
TRIXIE ÅKER PULKA

Spännande recension
av skräckfilmen som
utspelar sig på Liseberg.

Innehåll

- 4 Julbocken
- 6 Trixie åker pulka
- 11 Mytologisidorna
- 14 Anton frågar redaktionen
- 18 De tre vise männen
- 20 Karusell
- 24 Ny tradition på SVT
- 26 Fira jul i USA
- 28 Tre dikter
- 30 Handbolls VM
- 32 Klockrent med Kalle och Oliver
- 34 Världens spel
- 38 Marcs klurigheter
- 42 Jul på Liseberg

JULBOCKEN

BOCKTRADITIONEN KOMMER FRÅN BÖRJAN AV 1700-TALET

Julbocken har använts som symbolisk karaktär vid julen, under en väldigt lång tid i Sverige.

Julbocken har många traditioner och den förekommer i många lekar och Ztävlingar som utspelar sig under juletiden. Julbocken har haft olika funktioner och varit för knippad med olika lekar. Julbocken har länge varit en prydnad i hemmet och halmbockar blev vanligt från 1960-talet i Sverige. Världens största ligger i Gävle.

ÄLDRE HISTORIA

Bocktraditionen kring jul kommer från början av 1700-talet. Ungdomar vistades bland gårdarna och framförde skådespel eller sjöng visor. En av ungdomarna kunde då klä ut sig till bock, ofta med en mask gjord av halm. Som tack kunde man få pengar, mat och dryck. Det hände att barnen blev skrämde av den utklädda bocken.

En äldre bocktradition i Europa, som redan under medeltiden förekom i katolska länder var en djävulsliknande gestalt med hovar och horn som följde med sankt Nikolas.

En typ av julbockstradition som fort-

farande används här i Sverige gick ut på att okända människor kastade in en halmbock genom dörren. Om man fick en julbock inkastad hos sig skulle man själv gå ut och kasta in den hos en granne.

MINA EGNA UPPLEVELSER

Jag såg en julbock på mediabyrån som var gjord av plast jag tyckte att den var fin. Jag hade inte sett en julbock tidigare.

Text och illustration: Emir

TRIXIE ÅKER PULKA

EN NOVELL AV
SARA

Hej, jag heter Trixi, jag är en blåalv. Jag är lite högre än ett soffbord, har päls, spetsiga öron och kort svans. Min päls ändrar färg efter mitt humör. Jag bor på planeten Livia med min mamma och pappa. Vi bor i kojor som är byggda av pinnar. På min planet finns det bara skog.

-Kolla mamma det snöar!

Jag kände mig glad och min päls blev rödguldig.

-Ja, det gör det. Här har du din choklad, sa hon och ställde den framför mig. Vad ska du göra idag?

-Leka med mina blåalvskompisar, sa jag. Vi ska bygga en snöbil, förklarar jag för henne.

-Ha så roligt!

Hon förstod nog inte vad jag menade. Jag brukar åka till jorden och där träffar jag en tjej som heter Olivia. Jag kommer till jorden när jag sätter mig på en gren.

Jag sprang till mina kompisar. Dom hade redan börjat bygga.

-Kolla, sa min kompis och pekade på trädet. Den har inga blad.

Jag kollade på trädet. Det var helt täckt av snö. Kan jag komma till Olivia nu när träden ser ut så? Min päls blev gul, jag

kände mig orolig.

-Trixi, kan du visa oss hur den där bilen eller var det var såg ut?

Jag visar dom, men när jag har hjälpt dom så börjar jag tröttna. Jag vill till jorden. Jag går bort till trädet som tar mig till Olivias planet. Men när jag sätter mig på grenen så åker den inte ner med ett brak som den brukar göra. Varför fungerar det inte?

Jag satte mig på marken och tänkte. Jag kom inte på något så jag gick tillbaka till mina kompisar. Vi lekte i bilen sen gick mina kompisar hem.

Undra om jag kan åka snöbilen till Olivia? Jag blev nyfiken på om det gick och min päls blev grön. Jag kröp in i bilen och då började den röra sig och med en duns så var jag på jorden. Jag kröp ur bilen och tittade mig omkring. Det var alldeles vitt på marken. Jag såg inte Olivia men efter en stund så såg jag henne på något som var blått och rött.

-Du måste sitta i pulkan annars ramlar du, sa hennes pappa. Vi är snart framme.

Är det där en pulka? Hur åker man på den? Jag följde efter dom. Han gick så fort så jag var tvungen att springa. Han drog den efter sig.

„Är det där en pulka? Hur åker man på den?“

ILLUSTRATION KALLE

-Olivia! ropade jag.

Hon vinkade till mig. Hon skulle till pulkabacken berättade hon. Vad är det?

-Jag ska åka på denna, sa hon och pekade.

-Men Olivia, vi är strax framme, inte gnälla nu, sa pappan.

Det är bara barn som kan se mig. Jag gick med Olivia och hennes pappa upp för en backe. Hon satte sig på det som alltså hette pulka och hennes pappa puttade på. Sen så sprang han ner för backen och tog i mot henne när hon åkte ner.

-Mer, sa hon.

Dom gick upp för backen men när hon skulle sätta sig så han jag före. Jag åkte jättefort ner och hamnade i buskarna på andra sidan. Jag blev kände mig både rädd och lycklig och min päls blev både rödguldig och orange.

Men när jag hörde Olivia säga "åka" så ville jag inte åka mer. Jag gick med den till henne och hjälpte henne att sätta sig.

-Du är dum, sa hon till mig när hon kom tillbaka efter hon hade åkt.

-Jag ville bara testa, det såg roligt ut, sa jag.

„Han är röd och frågar om det finns några snälla barn...”

-Men det är min pulka, sa hon.

-Vill du vara med och bygga snögubbe pappa? sa hon plötsligt.

Snögubbe, vad är det? Jag hjälpte Olivia och hennes pappa att bygga gubben. Han hade två stenar som ögon, något orange istället för näsa, något med många färger runt halsen och något svart på huvudet.

-Visst blev den fin?

-Den där? Jag pekade på gubben. Den blev fin, svarade jag.

Jag frågade Olivia vad det var för konstigt han hade på sig. Hon förklarade. Hon berättade att hon längtar till julafton.

-Vad är det? undrade jag. Jag blev nyfiken och min päls blev grön.

-Firar du inte det?

-Nej.

-Då får jag paket och det är fina ljus, förklarar hon. Så kommer tomten.

-Vem är det?

-Han är röd och frågar om det finns några snälla barn, säger Olivia. Ska vi leka i snön?

-När är det julafton? Undrade Olivia.

-Om några månader, svarade hennes pappa. Kom nu Olivia. Pappa fryser och vi måste hem och äta.

Jag tog upp lite snö och kastade på honom.

-Men sluta, kom nu det blir kallare, sa han.

Jag kastar en till snöboll på honom. Han blev arg han lyfter upp Olivia och sätter henne i pulkan. Jag ångrade att jag kastade snöbollen eftersom han är så kall, min päls blir lila för jag bryr mig om honom.

-Hej då Trixi, sa hon och vinkade

När jag inte kunde se Olivia längre så gick jag tillbaka till snöbilen och kröp in. Nu längtar jag tillbaka till min planet och päls blir röd. Snöbilen rörde sig och jag var tillbaka på min planet. Inga kompisar var ute längre så jag gick hem och drack choklad.

TRIXIE ÅKER PULKA

EN NOVELL AV SARA

ILLUSTRATION KALLE

Mytoloigisidorna

med

Sebastian

Krampus

HAN KOMMER RUNT ADVENT

Krampus sägs finnas i Mellaneuropa bland annat i Österrike och Ungern.

Krampus utseende är djävulslikt och fasansfullt. Han brukar enligt tradition synas kring Advent, och kommer då till olydiga barn med ris och en säck att stoppa dem i.

Krampus har likheter med den Nordiska julbocken.

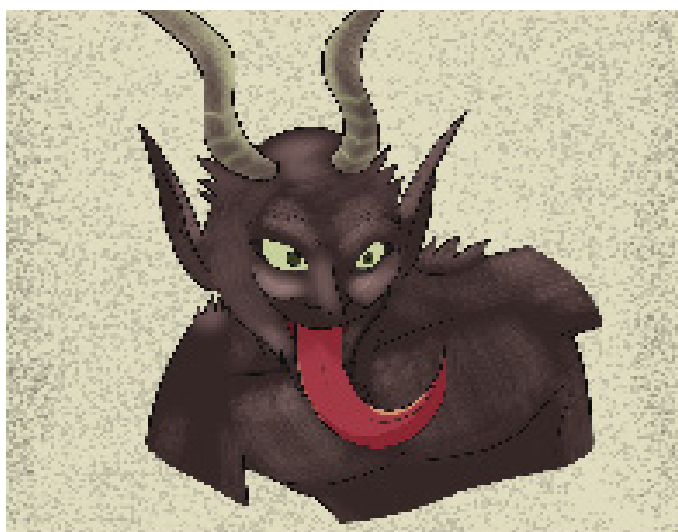

ILLUSTRATION KALLE

DEN MYSTISKA SNÖDJÄVULEN

HANS PÄLS ÄR VIT SOM SNÖ

I årtusenden har bergen mellan Sverige och Norge varit hemvist åt snödjävulen, en mystisk och förskräcklig varelse jag såg en gång.

Jag heter Walker och jag ska nämna ett par saker om snödjävulen. Hans päls är vit som snö, han har betar och klor utav is samt blodröda ögon. Han svävar fram över marken som ett spöke.

Om du ser honom är det bäst att ta sig ner från berget så fort som möjligt.

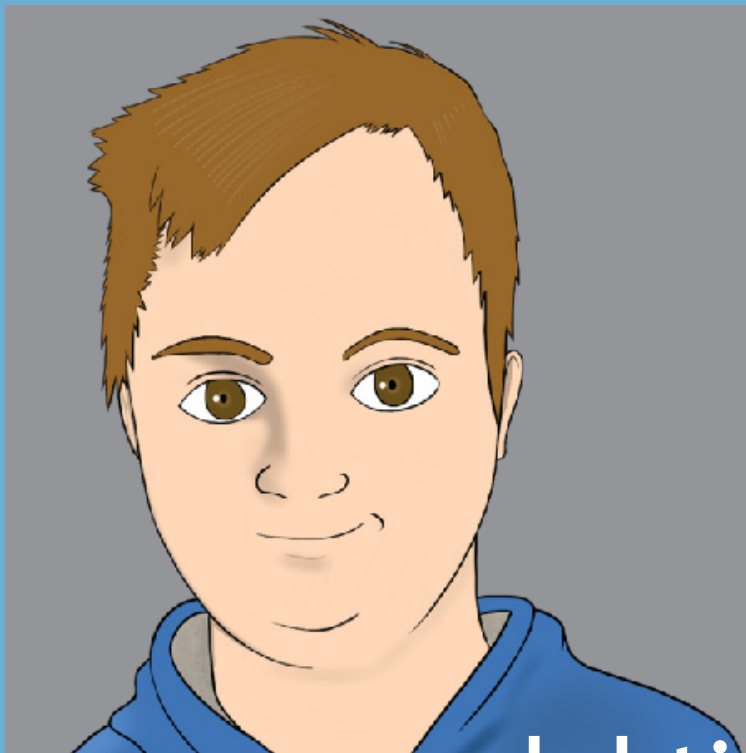
ILLUSTRATION KALLE

„Ja, det var allt för den här gången. Men kom ihåg, var försiktiga. Man vet aldrig vilket korn av sanning, som var sanningen i den här myten.“

MYTOLOG OCH FÖRFATTARE

SEBASTIAN

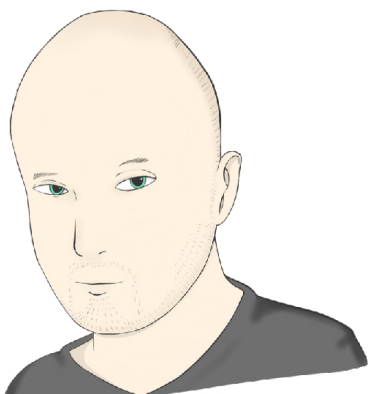
Anton frågar

redaktionen

1. HAR DU ETT BRA VINTERTIPS TILL
TIDNINGENS LÄSARE?

2. VAD TYCKER DU ÄR DET BÄSTA MED JULEN?

Alexander

1. Håll er inne och drick varm oboy
2. När den över för jag hatar julen

Kalle

1. Håll dig inne om du inte gillar snö. Håll dig varm.
2. Jag vet inte riktigt men spendera tid med familjen.

Sebastian

1. Gå på julmarknaden på Liseberg. Det är jättekul att gå omkring där för att känna doften av allt och du kan köpa lakrits från lakritsboden. Den är färskt och smakar jättegott. Det är också intressant för Harry Potter-fanatiker för det finns mycket att köpa där.
2. Att familjen är tillsammans och firar en högtid som vi alla tycker om

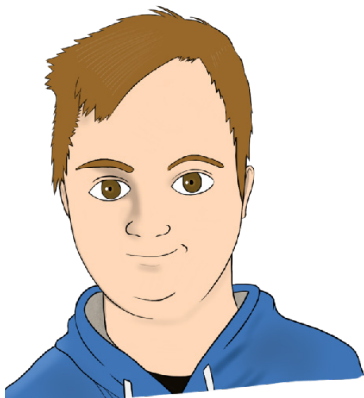

Emir

1. Gör en snögubbe
2. Att få julklappar av tomten

1. HAR DU ETT BRA VINTERTIPS TILL
TIDNINGENS LÄSARE?

2. VAD TYCKER DU ÄR DET BÄSTA MED JULEN?

Anton

1. Stanna inne och titta på film och drick varm oboy.
2. Det bästa är att få umgås med min familj, släkt och vänner. Det är också roligt att gå på Jul på Liseberg. Det är dåligt att det kostar pengar att köpa julklappar

Oliver

1. Åk till fjällen och fira jul
2. Att klä julgran och alla julklappar. Träffa släktingar.

Richard

1. Jag är ingen sportmänniska som gillar att åka skidor men jag tycker ändå om vintern. Det är mysigt att vara inne och träffa vänner, se på film och sticka.
2. Vi katoliker firar jul mellan 24 och 25 december för Jesus födelse. Det är den största gåvan på julen. Det är mysigt med julen när man ser julpynt i alla fönster, snö, alla juldofter, att gå och titta i affärer utan att behöva köpa något. Mitt tips är att du gör en egen julklapp till exempel virka eller sticka något.

„Det bästa är att få
umgås med min familj,
släkt och vänner..“

REPORTER
ANTON

DE TRE VISE MÄNNEN

DE FÖLJDE LJUSET

De tre vise männen, Kasper, Melker och Baltsar, följde ljuset från en stjärna för att hylla en nyfödd kung. Kungen var Jesusbarnet som föddes natten mellan julafton och juldagen. De tre vise männen färdades i tretton dagar innan de kom fram till Bethlehem på trettondagsafton. I ett stall låg Jesusbarnet i en krubba och fick tre gåvor. I Bibeln kan man läsa om när De Tre vise männen kommer med sina gåvor till Jesusbarnet:

”När Jesus hade fötts i Betlehem i Judéen på kung Herodes tid kom några österländska stjärntydare till Jerusalem och frågade: 'Var finns judarnas nyfödde kung? Vi har sett hans stjärna gå upp och kommer för att hylla honom.' [...] De gick in i huset, och där fann de barnet och Maria, hans mor, och föll ner och hyllade honom. De öppnade sina kistor och räckte fram gåvor: guld och rökelse och myrra.”

– Matteus Evangelium, kapitel 2, vers 1, 2 och 11, Bibel 2000.

De Tre vise männen sägs representera var sin världsdel. Melker representerar Europa och överlämnar guld. Kasper lämnar rökelse som gåva och representerar Asien och Baltsar ger myrra från Afrika. De andra världsdelarna har ännu inte upptäckts under denna tid. Det sägs även att de skildras som representanter för olika åldrar; en yngling, en vuxen man och en gammal man.

I Sverige kan vi också finna De tre vise männen i vår historia. Nämligen i Sveriges riksvapen, Tre kronor som syftar på de tre vise männen

De Tre vise männen påstås också vara beskyddare för folk som är ute på resa i världen.

Om du blickar mot himlen en stjärnklar natt finner du även De Tre vise männen i stjärnbilden Orions bälte.

Text och illustration: Richard

Källor:

De tre vise männen | Religion | SO-rummet
Tre vise männen – Wikipedia

De tre vise män

KARUSELL

BIORECESSION

VAD HANDLAR FILMEN OM

Filmen har ett skräcktema, handlingen kretsar kring ett gäng ungdomar som träffas på en Halloweenfest. Under kvällens gång blir de berusade och en ung tjej i gruppen blir bortjagad in i skogen. Personen "ramlar omkull" och avlider i kylan.

Ett år senare får en av ungdomarna i gruppen en anställning på Liseberg som parkvärd. Ungdomarna som var med natten ett år tidigare där en tjej försvann och avled samlas alla tillsammans på Liseberg efter en VIP inbjudan. Väl där börjar det hända skrämmande saker. De märker fort att någon förföljer dem i parken och en katt och råttor lek utspelar sig.

VILKA VAR MED I FILMEN

Omar Rudberg, Amanda Lindh, Wilma Lidén, Thomas Hedengran, Mikael Bolin, Emil Algpeus och Ludwig Deltin var några av huvud/birollerna i filmen.

VEM HAR GJORT FILMEN

Regi: Simon Sandquist. Manus av: Mårten Gisby, Filip Hammarström och Henry Stenberg

VAD ÄR DET FÖR ÅLDERSGRÄNS PÅ FILMEN?

Filmen har 15 års åldersgräns.

DET BÄSTA MED FILMEN

Vi på mediebyrån tyckte filmen var snyggt gjord för att vara en svensk skräckfilm. Vi tyckte också att den hade bra specialeffekter (blod/splatter) och över lag en ganska bra skräckfilm. En sak vi också tyckte var bra var att mördaren var anonym, smart och planerade allt i minsta detalj. Vi som såg filmen tyckte den hade en bra plot-twist i slutet.

„..filmen kunde vara mer
spännande och innehålla mer
kärlek och drama.“

DET SÄMSTA MED FILMEN

Det fanns flera olika åsikter om vad som var det sämsta med filmen. en del av oss hittade inget vi tyckte var sämst. men de flesta av oss hade något.

En tanke var att den skulle kunna innehålla mer drama och mer kärlek.

Varje gång någon blev mördad, visades tillbakablickar från festen, det upplevdes av ett par som lite dåligt och att det var vanligt i skräckfilm att berätta på det sättet. Vilket gjorde filmen mindre originell och att den var väldigt lik många andra amerikanska filmer i samma genre.

En annan sak var att man fick reda på vem mördaren var alldeles för fort. Det kanske skulle kunna hållas hemligt till slutet och mördaren kunde ta av masken vid ett senare tillfälle. Man behövde inte bilderna på hans dotter och familj.

ÅTERSPELNINGSVÄRDE

Erik Jr : Säger att han kanske kan se den igen.

Richard : Säger att han inte tänker se filmen igen.

Malik : Säger att han kanske kan se den igen.

Anton : Säger att han tyckte om den och kan se den igen.

Emir : Säger att han tyckte om den men skulle inte vilja se den igen.

„..mördaren var anonym, smart
och planerade allt i minsta detalj“

BETYG

RICHARD 2/10
ERIK JR 5/10
ANTON 10/10
MALIK 3/10
EMIR 10/10

MEDIABYRÅNS SNITTBETYG

6/10

NY TRADITION PÅ SVT

PREMIÄR FÖR ASTRID LINDGREN'S JUL

Det kommer ett nytt program i SVT's tablå under julafton i år 2023. Programmet heter Jul med Astrid Lindgren. Det är ett samarbete mellan SVT, Astrid Lindgren Aktieföretag och Qvisten Animation AS.

Jul med Astrid Lindgren kommer att vara ett timmeslångt program där vi som tittare får ta del av olika berättelser och verk av Astrid Lindgren.

Det kommer vara både helt nyproducerade animationer men vi kommer också få se gamla klassiska klipp från Astrid Lindgrens värld. SVT uppger till nättidningen Moviezine, 18 augusti 2022, att de hoppas på att det ska bli en ny jultradition men att det är publiken som kommer avgöra om det blir eller inte.

Det vi kommer få ta del av under Jul med Astrid Lindgren är dels en novell som tidigare inte gjorts som film som heter Lustig-Gök. Andra nya animeringar är berättelsen om Emil och snöbollskriget, Nils Karlsson-pyssling, Kajsa Kavat och en tidigare produktion som heter Räv och tomten. Vi kommer också få se arkivklipp från både Pippi Långstrump "Pippis Jul" och Vi på Saltkråkan "Visst finns det tomtar".

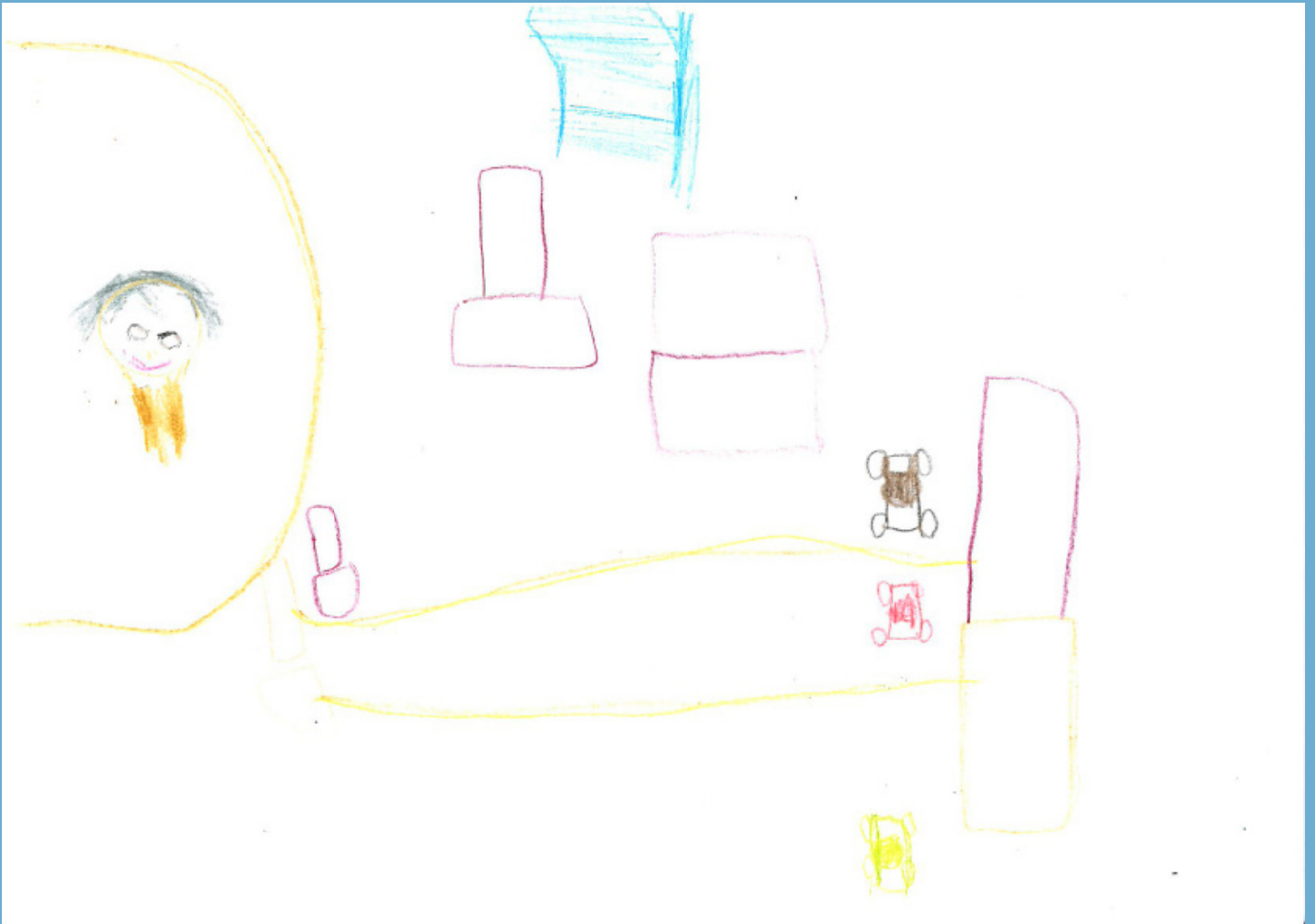
SVT uppger att det kommer vara berättelser om ensamhet, saknad samt behov av kärlek och samhörighet med familj och vänner.

Själv ser jag fram emot att få se de nya produktionerna till exempel Lustig-Gök som jag inte själv läst tidigare. Det ska bli spännande. Emil och snöbollskriget verkar vara en riktigt spännande och rolig berättelse som en klassisk Emilberättelse brukar vara. Jag tror att Jul med Astrid Lindgren kommer vara en kul timme som jag välkomnar.

Men egentligen hade jag föredragit att Walt Disney, SVT, Qvisten Animation AS. och Astrid Lindgren hade ett julprogram tillsammans. Givetvis skulle programmet starta klockan 15.00.

Tänk er själva: Musse Pigg och Pippi Långstrump tillsammans. En oslagbar kombination!

Text och illustration: Anton

FIRA JUL I USA

HUR FIRAS JUL I USA JÄMFÖRT MED I SVERIGE

Julen i USA skiljer sig från den i Sverige. Julen firas den 25 december, alltså på juldagen istället för 24 december som är julafton här i Sverige.

Precis som i Sverige är maten en viktig del under julfirandet. Här i Sverige äter vi julbord och där brukar det finnas till exempel Janssons frestelse, lax, prinskorv, sill och till det brukar det drickas julmust.

I USA ser det lite annorlunda ut.

USA är ett stort land där många personer från olika länder bor och har olika kulturella bakgrunder. Därför är det svårt att säga exakt vad som serveras på julbordet. För det beror helt på var i landet du bor och vilken kultur du lever i. Till exempel skiljer sig julmaten. Det amerikanska julbordet kan innehålla allt från italiensk lasagne, mexikanska tamales till anka och rödkål. Det finns en maträtt som är populär över hela landet och det är Kalkon. Kalkon serveras med sås, potatismos, tranbär och grönsaker. Det är också en maträtt som man äter under Thanksgiving i USA.

I Sverige är det många som sätter sig framför TV'n kl.15:00 på julafton för att titta på Kalle Ankas jul. Även den populära filmen Ensam Hemma är det många som tittar på. Filmen är lika populär i USA. I USA tittar man även på andra

filmer som A Christmas Story, Grinchen och Elf.

I Sverige julpyntas det med adventsljusstakar och julstjärnor i våra fönster kring första advent och vi klär julgranar med julgranskulor och glitter. I USA julpyntas det också men så mycket mer. Även utanför husen. I trädgårdar syns stora figurer av jultomtar och renar. En annan tradition i sydvästra delen av USA är att ha så kallade "luminarias" och det är att ha påsar av papper, fyllda med lite sand och ett ljus i.

En annan skillnad är hur man får sina julklappar. För barnfamiljer i Sverige är det väldigt vanligt med att tomtén kommer i egen hög person med en säck med julklappar och brukar fråga den klassiska frågan "Ho, ho, ho, finns det några snälla barn här?". I USA är traditionen att barnen vaknar upp på morgonen och att tomtén har varit där på natten. Barnen hittar antingen sina julklappar i en stor julstrumpa eller så ligger de under julgranen.

Det är inte konstigt. Jag tror att tomtén skulle ha svårt med att hinna besöka alla i egen hög person. Så vi här i Sverige har tur som får träffa honom.

Text och illustration: Anton

Källor:

Americans Celebrate Christmas with Many Traditions - U.S. Embassy in Switzerland and Liechtenstein (usembassy.gov)

Amerikansk jul: så firar de jul i USA med julfilm, julmiddag och julpynt (usatours.se)

TRE DIKTER

VINTERPOESI

1

Jag står på klippan och ser ut mot den norrländska naturen när den får sin vinterskrud sakta på sig. Där borta ser man norrskenet dans på den mörka himlen.

Välkommen vintern.

2

Se på när snö faller ner på Norrlands skogarna i tystnadens mörka natt. Det enda man hör i natten är renarna som går och betar.

3

När vi sitter inne i våra hem och ser ut på vintern så vet man att snart är julen här. Då blir det bara jul och mys i våra stugor.

Text och illustration: Richard

HANDBOLLS VM

ETT MÖTE MED LANDSLAGSSPELAREN
OLIVIA MELLEGÅRD

Den 30 november drog världsmästerskap i handboll för damer igång. Mästerskapet spelas i Sverige, Norge och Danmark.

Första matchen som Sverige spelade gick i Scandinavium i Göteborg fredag 1 december. Sverige vann med 36 – 24 mot Kina. Hela 8407 åskådare såg första matchen.

5 december spelade Sverige mot Kroatien. Sverige vann med 22 – 17. Det blev också nytt publikrekord med 8538 åskådare.

Jag tror det är stora chanser till medalj för Sverige.

Förra VM för damer gick i Spanien 2021. Då kom Sverige femma.

Spelare att hålla koll på för Sveriges del är Olivia Mellegård, Anna Lagerquist och Jamina Roberts. Dom är väldigt bra.

Finalhelgen är i danska Herning. Jag hoppas vi får se det svenska landslaget på plats då.

Måndagen den 4 december blev vi inbjudna till Presskonferens på Scandic Opalen, hotellet där handbollslandslaget bor under VM. Där fick vi möjligheten att ställa några frågor till toppspelaren och Göteborgaren Oliva Mellegård.

FOTON: OLIVER

„...mäktigt att springa in och se alla gula tröjor..“

Hur kändes det att spela inför så stor publik i fredags, det var över 8000 sålda hörde jag?

Det var väldigt mäktigt att springa in och se alla med gula tröjor och sjunga nationalsången tillsammans och få spela inför den publiken, det var en otroligt mäktig känsla.

Hur långt tror ni att ni kan gå i VM i år?

Vi siktar på att göra ett bra gruppspel nu när vi tagit oss vidare till mellanrundan och där siktar vi på att vinna så många matcher som möjligt och göra oss aktuella för att spela en kvartsfinal i Herning och såklart vill vi ju gå till semifinal och slåss om medaljer men vårt första mål är att komma till kvartsfinal

Vilket lag skulle vara drömmotståndare i en eventuell final?

Oj, den är svår. Dom som brukar vara i final är ju, som är tippade att komma dit är ju, Frankrike, Danmark och Norge. Så nån av dom, Danmark och Norge hade

ju varit häftigt i och med att de är grannländer, Så nån av dom säger jag nog

Erik L, Anton, Oliver

Klockrent

med Kalle och Oliver

Vad är snögubbens
favoritfrukost?
Snöflingor

Vad har 24 december och en bil
gemensamt?
Fyrajul

Knäck, knäck?
Vem där?
Nej, ge mig knäck

Varför kom inte tomen i år?
Han hade klappat ihop.

Varför är det så svårt att förstå
vad tomen säger?
Han pratar så grötigt.

Hade du en stressig jul?
Ja, den tog musten ur mig!

Det är flera meter snö utanför.
Äh du driver med mig!?

Var det många som dansande
runt granen?
Nä inte en kotte!!

VÄRLDENS SPEL

EN UTSTÄLLNINGEN PÅ VÄRLDSKULTURMUSEET

På Världskulturmuseet i Göteborg pågår just nu en stor utställning.

Namnet är Världens Spel. En stor kavalkad av spel och deras betydelse för kulturen genom historien. En historia berättad i bild, ljud och föremål, utsökt presenterat i den stil som har blivit Världskulturmuseets egen.

Det är en uppfriskande inställning till spel som kulturfenomen, ett ämne som i vår tid inte har givits den uppmärksamhet som det förtjänar. Det finns en struktur i utställningen, men till dess fördel och som tecken på gott urval är det inte övertydligt hur flödet följer.

Exempelvis visar utställningen på hur uråldrigt spel som fenomen är. De har, så vitt vi kan veta, funnits i alla tider, och fenomen som kan förefalla moderna har i själva verket forntida förlagor.

Ett exempel är lajv, det vill säga maskeradspel av olika slag. Några generöst donerade dräkter visar prov på olika karaktärer som spelarna har uppfunnit. Intill finns också en bevarad sådan dräkt från barockens tid, som visar att detta ingalunda är en modern lek. Nutida streaming och e-sport samsas med Senet, brädspelen från forntida Egypten.

Spel och dess mekaniker är också i religionen och evighetens tjänst, och tar färg av den kultur som skapar dem. Utställd finns en vacker metallskulptur av en österländsk gudinna som med tärningens hjälp styr och ställer över människans öden. Där finns även ett gammalt spel återfunnet som gravgods i Sydamerika, där man frågade gudarna till råds för att lösa arvskitfen.

„ ...en kortlek från 1700-talets
Japan. En mycket sällsynt
överlevare... “

Spel är dock inte alltid så väl sedda i olika tider, eller i vart fall inte vissa sorter. Ett exempel är ett fint exemplar av Rummikub, en intressant variant av rummy från öststaterna, som spelades med numrerade plattor istället för kort, för att på så vis kringgå förbud mot just kortspel. På utställningen finns också en kortlek från 1700-talets Japan. En mycket sällsynt överlevare och den enda kända leken i sitt slag, också den från en tid då spelkort inte var välkomna.

Också representerat är några tidiga exemplar av Kult, ett känt och ökänt svenskt rollspel som skapade stor debatt och uppståndelse när det var nytt under tidigt 1990-tal. Ett minne från en annan tid, således, som man ler åt idag men som sätter vår tids kontaktlinjer i sidobelysning.

„Spel är dock till sin natur inte till

för att betraktas i glasmontrar.“

Detta är blott några små exempel från ett stort urval, och det finns många fler berättelser och upptäckter som väntar.

Spel är dock till sin natur inte till för att betraktas i glasmontrar. De är levande kultur, och museet har tagit fasta på detta. Därför finns det många tillfällen för besökaren att med lek och spel upptäcka föremålen och deras historier. Som exempel finns det några TV-apparater med klassiska arkadspel monterade som man kan spela på. Vid sidan av dessa i sammanhanget moderna spel finns ett motsvarande spel från renässansens tid, där man skall rulla metallkuler genom valv. Utförandet är annorlunda, men idén är således tidlös.

Den stora regel på museum är naturligtvis att se, men inte att röra. Denna utställning har emellertid många platser där det är själva idén att röra och pröva, vilket både sätter föremålen i sitt sammanhang och gör upplevelsen mer intressant än att bara begrunda inlåsta föremål. En mycket viktig möjlighet, när det handlar om spel och deras historia. I slutet av utställningen finns också en avdelning där ett urval av spel från utställningen står uppdukade för besökaren.

Det är dock mer än bara en lekhörna, då den är elegant invävd i utställningen som helhet och visar samma goda urval och fina dekor.

Med detta har reglerna hålls enkla, och presenteras både i text och på video, för att det skall vara en enkel sak att lära sig att spela. En tillgänglig utställning, således.

Att besöka Världens spel är i korthet en upplevelse av det slag som man har kommit sig att vänta av detta utmärkta museum. Fascinerande föremål satta i sina sammanhang på ett vackert sätt. Denna utställning har visat sig vara mycket populär, och de har därför förlängt utställningstiden med ytterligare ett år. Utställningen är därför nu öppen för besökare fram till april 2025. Gott om tid att gå och se den, det vill säga.

Text och foto: Marc

„...intill finns också en bevarad sådan dräkt från barockens tid, som visar att detta ingalunda är en modern lek.“

MARCS KLURIGHETER

4 SIDOR FYLDA MED TANKENÖTTER

ILLUSTRATION: KALLE

SÄNKA FARTYG

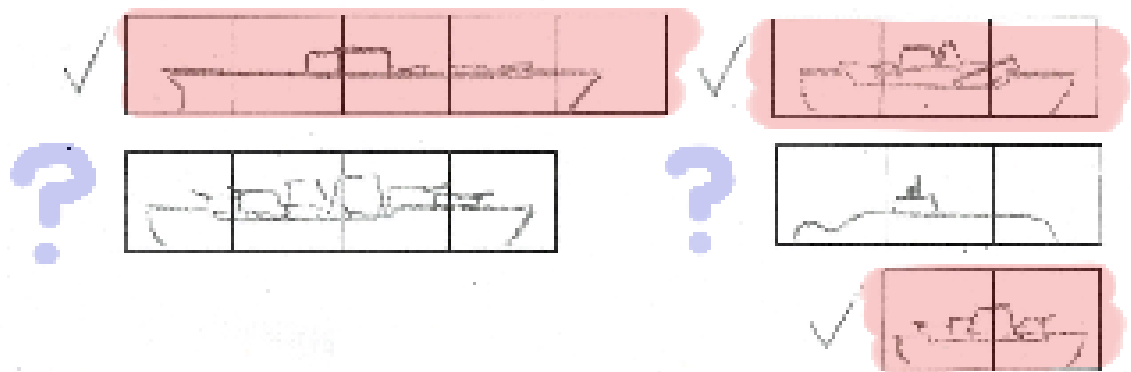
SISTA SALVAN

Partiet har pågått länge, och brädet är så gott som fullt. Motståndaren har dock dig på kornet, och deras nästa tur blir ditt sista.

Det är emellertid din tur nu, och med brädet nästan fullsatt har du goda chanser att vinna på denna sista tur.

Kan DU finna motståndarens slagskepp och ubåt och vinna partiet?

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A	X		X			X		X	X	
B		X	X	X	X		X			X
C	X			X					X	
D		X	X	X	X	X	X	X		X
E	X			X			X		X	
F		X			X			X		
G	X		X			X	X		X	X
H			X	X			X	X	X	
I		X		X		X	X		X	
J	X		X		X			X		X

CHIFFERPUSSEL

GÖTEBORG STAD
AVDELNINGEN FÖR KONTRASPIONAGE
- BRÅDSKANDE -

Vi har under en tid skuggat en spionliga i staden. De har något på gång, men vi har ännu inte kunnat avslöja och gripa dem.

Vi har avlyssnat de kodade meddelanden som de skickat och mottagit med radiosändare.

Utgående meddelande. 02 4 1937

049 011 104 030 008 070 019 008 030 000 049 999 019 011 000 005
004 172 001 019 013 072 072 011 000 001 013 172 019 000 172 004
019 019 013 036 009 019 000 018 013 007 011 167 000 019 009 004
000 013 036 011 167 019 011 030 000 009 167 018 013 167 019
013 030 000 004 030 002 011 030 000 104 072 013 030 019 000 001
072 014 019

Inkommande meddelande. 03 4 1937

028 024 172 130 151 167 067 000 077 103 167 000 068 130 143 114
088 000 167 999 045 175 000 036 158 172 084 119 024 072 180 061
000 045 158 030 128 005 024 119 026 167 000 167 151 158 000 153
167 005 030 151 161 000 030 062 085 022 014 089 047 123 000 170
130 158 096 104 013 167 000 104 145 053 107 175 000 004 164 061
107 000 131 088 172 000 129 008 172 172 125 000 044 062 157 000
104 072 008 107 175 000 129 130 014 119

Vi utförde husrannsakan vid ligans tidigare adress, men de har flugit ur boet. Dock återfann vi en märklig sida med text på adressen. Den låg sönderriven i kakelugnen. Vi tror, att detta kan vara nyckeln till chiffret.

Koden måste knäckas och ligan avslöjas innan de kan sätta sin plan i verket.

Så här såg det märkliga pappersarket på spionernas gamla adress ut.
Kan DU knäcka koden och avslöja spionerna innan de kan sätta sin plan i verket?

KONFIDENTIELL

Singe den Zorn, o Göttin, des Paleiaden Achilleus,
 Ihn, der entbrannt den Achaiern unnenbaren Jammer erregte,
 Und viel tapfere Seelen der Haldensöhne zum Ais
 Sendete, aber sie selbst zum Raub darstellte den Hunden,
 Und dem Gefögel umher. So ward Zeus Wille vollendet
 Seit dem Tag, als erst durch bitteren Zank sich entzweiten
 Atreus Sohn, der Herrscher des Volks, und der edle Achilleus.
 Wer hat jene der Götter espört zu feindlichen Hader?
 Letos Sohn und des Zeus. Denn der, des Königs stehend,
 Sandte verderbliche Seuche durchs Meer; und es sanken die
 Völker

Drus weil ihn den Chryses beleidigt, seinen Priester,
 Atreus Sohn.

Denn er kam zu den rustigen Schiffen Achais,
 Frei zu kaufen die Tochter, und bracht' unendliche Lösung,
 Tragend den Lorbeerschmuck des treffenden Phoibos Apollon
 Und den goldenen Stab; läut flachte er zu den Achaiern,
 Zu den Atreiden vor allen, den beiden Feldherren der Völker:
 Atreus Sohn', und ihr andern, ihr hellumschienten Achaier,
 Sucht verleiht die Götter, olympischer Höhen Bewohner,
 Priamos Stadt zu vertilgen, und wohl nach Hause zu kehren;
 Doch mir gebt die Tochter zurück, und empfanget die Lösung,

JUL PÅ LISEBERG

EN JULTRADITION SEDAN MILLENIUMSKIFTET

Vi på Mediabyrån gjorde ett besök på jul på Liseberg. Det var kallt och juligt, överallt lös det lampor. Nytt för i år var bodarna framför stora scenen och stora snöbollar i genomsynlig plast man kunde sitta och ta en fika eller bara chilla. När vi gick där fick man dofta och smaka på delikatser så som korv, ost och brända mandlar. Det fanns också olika hantverk såsom smycken och stickat.

Julmusiken klingade i högtalarna och konstgjord snö prydde granarna runt om i parken.

Efter vi hade gått runt så åkte vi lite vinteröppna attraktioner till exempel kaninlandet, en åktur under Liseberg i Sagoslotts anda. Från denna lugna åktur bytte vi tempo och testade på Valkyria i vinterkylan. En häftig bergodalbana hissande backe. Vi avrundade med varmchoklad och glögg.

Det enda vi saknade från tidigare år är den fantastiska julshowen på isbanan.

Oliver, Richard, Sebastian

Källor:

Lisepedia - Lisebergs historiska uppslagsverk

„Det var kallt och juligt

, överallt lös det lampor.“

FOTON: OLIVER

